

ריכטר, גוסטב (נולד ב-1913)

(Gustav Richter). מעוזרי אדולף איכמן. ר' היה עורך-דין במקצועו, הצטרף לס"ס ושירת במחלקה IV B 4, מחלקתו של איכמן ב'משרד הראשי לבטחון הרייך', בדרגת האופטשטורמפירר. באפריל 1941 נשלח ר' לרומניה בתפקיד 'יועץ לענייני יהודים', והצטיין בתפקידו, שהיה הדרכת הממשלה בחקיקת חוקים נגד היהודים בדומה לחוקים שנחקקו בגרמניה. במאי 1941 הגיש ר' דין-וחשבון לציר גרמניה מנפרד פון קילינגר על תוכנית העבודה שלו, ובין השאר דרש לבדוק כול חוק 'לרומניזציה', כלומר, לשדית רכוש היהודים וזכויותיהם, לפני שיובא לאישור הרודן יון אנטונסקו.

אחרי שהייה קצרה ברומניה הוחזר ר' לגרמניה, כי באותה עת הצטיינה ממשלת רומניה בהחרמת רכוש יהודים, בארגון פרעות וברצח עשרות אלפי יהודים בבסרביה ובבוקובינה גם בלי עזרתו של מומחה גרמני. בספטמבר 1941 הוחזר ר' לבוקרשט, לבקשתו של מיהי אנטונסקו, והיה ה'יועץ לענייני יהודים' בצירות גרמניה שם עד לכניעת רומניה באוגוסט 1944. פעילותו הסתייעה בממונה על ענייני היהודים במשרד ראש הממשלה ברומניה רדו לקה, שהיה סוכנו וידידו האישי. לפעמים התערב ר' בעניינים הללו בצורה גסה שפגעה בנהלים הדיפלומטיים המקובלים, דבר שיצר מתיחות ופעמים אף גרם תגובות שפגעו בשליחותו.

בלחצו האישי של ר' פוזר 'איגוד הקהילות היהודיות' (Federatia Uniunilor De Comunitai Evreesti), הארגון היהודי הוותיק שבראשו עמד וילהלם פילדרמן, הוקם יודנרט והוא נקרא, בהמלצת ר', 'מרכז היהודים', וגם נערך מיפקד 'בעלי הדם היהודי'. בראש 'מרכז היהודים' מונה מועמדו של ר' המומר נאנדור גינגולד, והלה דיווח ישירות לר' על פעילות ה'מרכז' ועל מדיניות ממשלת רומניה בענייני יהודים. אורגן ונערך מיפקד האוכלוסייה היהודית, הוחל בהכנות לגטואיזציה, היהודים חוייבו לענוד טלאי צהוב, נמשכה החרמת רכוש יהודים, פוזרה ההסתדרות הציונית, נאסרה כול פעילות ציונית, ונמנעה יציאת המוני יהודים מרומניה לארץ-ישראל.

גולת הכותרת של פעילותו היתה ההסכמה שקיבל ר' בכתב ממיהי אנטונסקו לגירוש כול יהודי רומניה למחנה ההשמדה בלז'ץ. לשם כך עיבד ר' תוכנית מפורטת שכללה את כול אמצעי ההסוואה והרמייה לגירוש היהודים ברכבות לגנרלגוברנמן, שהיה אמור להתחיל ב-15 בספטמבר 1942. בסופו של דבר נכשלה שליחותו של ר' ברומניה ו'מרכז היהודים' הפך יותר ויותר לארגון יהודי שטיפל גם בבעיות המיוחדות של האוכלוסייה היהודית, בעזרה למגורשים, בתמיכה בנפגעים מהתחיקה האנטישמית ובמגוייסיים לעבודת כפייה. הממשלה האנטישמית של רומניה הוציאה לפועל ביוזמתה ובלי הדרכתו את מדיניות שלילת הזכויות והרכוש של היהודים, כפי שדרשו אבות האנטישמיות ברומניה במאה ה-19. 40,000 יהודים גורשו מהכפרים והעיירות, ולמרות ההכנות לא הוקמו גטאות ברחבי רומניה, פרט לצ'רנובץ

ולגטאות בבסרביה. ד"ר פילדרמן השיג את ביטול ענידת הטלאי הצהוב שהיה אמור להיות צעד ראשון לפני הגטואיזציה והגירוש. ולבסוף, מאבק עיקש של ההנהגה היהודית המחתרתית, וסיבות אחרות הקשורות ביחסי גרמניה-רומניה, הכשילו את תוכניתו של ר' לגירוש כ-300,000 יהודי רומניה למחנה בלז'ץ. לאחר סיכול הגירוש באוקטובר 1942, שינתה רומניה בהדרגה את מדיניותה ביחס ליהודים בכול הנוגע להשמדתם, ובלחץ המאורעות בחזית ניסתה לפרוש מן השותפות עם גרמניה הנאצית.

ר' הצליח למנוע זמן רב עליית מגורשים, ובייחוד עליית היתומים מטרנסניסטריה לארץ-ישראל, בהתאם להוראות מפורטות שקיבל ישירות מאייכמן וממשרד החוץ הגרמני. חשיבותו הלכה וקטנה ונשארה בתחום התעמולה האנטישמית והאנטי קומוניסטית.

ב-23 באוגוסט 1944 נתפס ר' עם שאר עובדי השגרירות בידי הרומנים, ונמסר לידי הצבא הסובייטי. הוא בילה עשר שנים במחנות שבויים בברית-המועצות והוחזר לגרמניה לאחר ביקורו של קונרד אדנאואר במוסקווה ב-1955. ב-1961 הוחל בגרמניה בהכנות להעמדתו לדין אך רק בדצמבר 1981 נפתח המשפט. התוכנית לגירוש יהודי רומניה החתומה בידין שהוצגה בפניו במשפט היתה הבסיס להרשעתו. בראשית 1982 נידון ר' לארבע שנות מאסר.